

דחיית תביעת לוחמי השייטת לא קשורה למציאות

מאת: סמדר בן-אשר, מאמר אורח

יום רביעי, 19 ביוני 2013, 14:01

ד"ר סמדר בן-אשר, שבעלה צלל בקישון ומת מסרטן, חולקת מהותית על החלטת השופט בדבר "העדר ההוכחה" לקשר בין הדברים. זה לא עניין של פופולאריות, היא מסבירה, זה עניין של צדק

תגיות: [נחל הקישון, שייטת 13](#)

יואל בן-אשר ז"ל, בעלי, איש משפחה אוהב אדם ואדמה, הלך לעולמו לפני תשע שנים לאחר מאבק בסרטן אלים. יואל שירת בשייטת 13 כמעט עד סיום הקורס, ואחר כך עבר להנדסה ימית. בשתי התקופות, הקישון "כיכב". כאשר היה מגיע סוף-סוף הביתה, היה מספר על הצחנה ועל הצלילות החשוכות במי הרפש המזוהמים, שצריך "סבון סוסים" כדי להיפטר משמנוניותם השחורה והדוחה הנכנסת לכל חריץ ונקב בגוף.

קודם היינו אנשים פרטיים. גרנו בדרום וגידלנו שלושה ילדים. אהבנו, עבדנו והיינו ככלל ישראל. פתאום, בלילה נורא אחד, בסוף אוקטובר 2002, נוסף לפני שמו הפרטי של בעלי התואר "לוחם". שנה קודם לכן חגג יום הולדת 50, ואפילו שוחרר כבר ממילואים. היינו אזרחים וזאת הייתה הזכות המרכזית, הפוליטית החברתית שלנו. השנים של השרות הצבאי, מלחמת יום הכיפורים ועשרות חודשי המילואים היו חלק מפסיפס העבר שעיצב את חיינו בהווה ואת תקוותנו לעתיד אך בהחלט לא היו חלק מרכזי בהם.

מאז אותו לילה עד מותו, ועוד ימים רבים אחר כך, הייתה פרשת הקישון לחלק מחיינו. יחד איתו היו חברים נפלאים, אנשי צוות שרובם כבר אינם עמנו היום. לעולם לא אשכח את אהרון סלע, חברו הטוב של יואל מהצבא, מגיע אלינו לשבעה מטיפול כימותרפי בתל השומר: חיזור, מותש אבל בא לנחם. סלע מת אף הוא מאוחר יותר מהסרטן. כמה גדולת נפש ועוצמה הייתה שם, בחברות הזאת.

תהום בין רפואה ומשפט

כמה גדולת נפש ועוצמה הייתה שם, בחברות הזאת. יואל בן-אשר ז"ל (צילום מאלבום משפחתי)

החלטתו של השופט ד"ר עדי זרנקין שהתקבלה השבוע, כי [אין הוכחה שהזיהום בקישון גרם לתחלואה](#) הגבוהה בקרב לוחמי השייטת, מהווה בוודאי ניצחון וחגיגה לעורכי הדין של חיפה כימיקלים. אולם כנראה שלהחלטה זו אין קשר עם המציאות הקשה. בתהום המשתרעת לעתים בין ההוכחה המדעית לבין אימוצה על ידי המשפט, נמצאים אנשים. חלקם חולים הזקוקים לצדק כדי לקיים את שגרת הטיפולים מול המפלצת המאיימת לבולעם, וחלקם מתמודדים עם האבדן וקשיי היומיום שהשכול מביא עימו.

פרופ' שי לין, מומחה בינלאומי המחלק את זמנו בין ונקובר שבקנדה לבין הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות באוניברסיטת חיפה והיחידה לאפדמיולוגיה קלינית בבית חולים רמב"ם בעיר, טוען במאמר מדעי כי כאשר מדובר בהוכחת קשר סיבתי בתביעת נזיקין של אדם יחיד, בגין נזק גוף שנגרם לו מחשיפה לחומר ידוע ומוכח כגורם לסרטן - אין צורך להסתמך על סקר אפידמיולוגי או סטטיסטי. הוכחת עצם החשיפה לחומר מספיקה לקביעת הקשר הסיבתי, ואיננה מתחייבת מהיסק סטטיסטי על "עודף תחלואה". הגישה המדעית לקביעת קשר סיבתי ביחס לחולה יחיד שהיה חושף לגורם סיכון מוכר, היא איכותנית-דטרמיניסטית ותלויה בהוכחת החשיפה לחומר המזיק הידוע בלבד. מאמריו של פרופ' לין, ששפורסמו בכל העולם, כולל כתבי עת לרפואה ומשפט בישראל - כנראה לא הגיעו לעיניו של השופט הנכבד.

היה מספר על הצחנה ועל הצלילות החשוכות במי הרפש המזוהמים, שצריך "סבון סוסים" כדי להיפטר משמנוניותם השחורה והדוחה הנכנסת לכל חריץ ונקב בגוף. יואל בן-אשר ז"ל בימיו בחיל הים (צילום מאלבום משפחתי)

לעתים נדרשות עשרות שנים להוכחה מדעית גורפת. המשפט, לעומת זאת, נדרש להכריע בזמן אמת. הוכחה מדעית אינה מושפעת מאינטרסים של בעלי ההון. השופט, לעומת זאת, נדרש לגלות אומץ לב אל מול סוללת עורכי דין המייצגים נתבעים חזקים שלא הגיעו מהמחלקות האונקולוגיות או ממאבק יומיומי עם הכאב והשכול. עו"ד חיים מנדלבאום, שייצג במשפט את בתי הזיקוק, טוען כי זו החלטה עניינית, אף שהיא עלולה להיות לא פופולארית. אולי כדאי להשאיר את הפופולאריות לתוכניות בידור כמו ה"אח הגדול", ולעסוק במשפט צדק שמקדש את ערך חיי האדם ומכיר באחריות המתבקשת מגורמי הנזק כלפי הנפגעים ומשפחותיהם.

הכותבת היא ד"ר סמדר בן-אשר, פסיכולוגית, ראש התכנית להכשרת יועצים חינוכיים במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בבאר שבע, ואלמנתו של לוחם השייטת וההנדסה הימית יואל בן-אשר, שמת מסרטן. יצוין כי ד"ר בן-אשר אינה משתייכת לקבוצת 70 התובעים נפגעי הקישון שעותרתם נדחתה השבוע בבית המשפט בחיפה

[לוחמים שצוללו בקישון על דחיית תביעתם: נגיש ערעור](#)